

Büntessük-e a közveszélyes munkakerülést? ^[1]

„Én ebből nagy győzelmet nem csinálnék, hogy íme, bevezettük a közveszélyes munkakerülés fogalmát”

„Mert ugye nem kell nekünk utánozni senki mását, de hát az angolszász büntető eljárásnak van egy ízje, hogy: este 9-kor beviszik, reggel 9-kor rendőrbíró előtt áll, talán békebíró vagy seriff, vagy mit tudom én, mi a rossebnek hívják és az kiszabja rá a 6 hét vagy nem tudom én, milyen munká[t]. Ott is ismerik ezt a rendszert, csak másképp hívják. Úgyhogy itt nehogy perirat, beadás, ügyvéd, atyáúristen tudja, 8 hónapig tart, amíg egy ügyben döntenek. Ez mind nem használható. Itt gyors eljárásra van szükség.”

Száz évvel ezelőtt, 1913-ban adták ki az első magyar nyelvű Büntető törvénykönyvet módosító 1913. évi XXI. törvénycikket a közveszélyes munkakerülésről, közkeletű nevén a *kmk*-ról. A két részből álló törvénykönyv általános része 1950-ig, különös része pedig 1961-ig volt érvényben. Mindez az akkor megalkotott törvény időtállóságát jelzi, bár a közveszélyes munkakerülés elnevezése, megítélése és módja, valamint büntethetősége az évtizedek múlásával sokat változott. A huszadik században alakultak ki azok a büntetési tételek, melyeknek középpontjában a munkavégzés áll. Kényszermunkát a korábbi évszázadokban is alkalmaztak (pl. rabszolgaság, gályarabság stb.), az így kiszabott büntetések fő jellegzetessége a szabadságelvonás volt.

Az 1913-ban kiadott törvénycikk a közveszélyes munkakerülőkkel és csavargókkal szemben határozott intézkedéseket hozott, bár büntetést csak a közveszélyes munkakerülés vétsége miatt lehetett kiszabni, éspedig vagylagosan, alternatív büntetésként. A törvénycikk megfogalmazása szerint *„Az a keresetre utalt munkaképes egyén, aki munkakerülésből csavarog vagy egyébként munkakerülő életmódot folytat, kihágás miatt nyolc naptól két hónapig terjedhető elzárással büntetendő.”* A visszaesőt nyolc naptól három hónapig terjedő fogházzal büntették. A törvény a közveszélyes munkakerülőkkel és csavargókkal szemben új szankciót is bevezetett, mégpedig a dologház intézményét. Ennek egyértelmű célja a munkára nevelés és a rendes életmódhoz szoktatás. A dologházba utalás (büntetés) időtartama egy évnél rövidebb és öt évnél hosszabb nem lehetett. Mellékbüntetésként továbbra is megmaradt magyar állampolgárok esetében a kitiltás, külföldieknél a kiutasítás. Azt a fiatalkorút, aki az ítélet hozatalakor 18. életévét még nem töltötte be, nem lehetett dologházba utalni. A felügyelő hatóság a dologházba utaltat feltételes szabadságra bocsáthatta, ha legalább egy évet dologházban töltött, „kellő szorgalmat s jó viseletet tanúsított és egyéniségének átalakulása folytán alapos reményt nyújt arra, hogy szabadon bocsátása esetében munkás és rendes életmódot fog folytatni, és ha számára megfelelő munka biztosítva van.”

Az 1913:XXI. tc. tehát a közveszélyes munkakerülést nem bűncselekményként, hanem kihágásként (ma: szabálysértés) könyvelte el. Ugyanezen törvény szerint *kmk*-nak minősült a tiltott szerencsejátékból való haszonszerzés és a prostitúció is. Érdekességként megemlíjtük, hogy közveszélyes munkakerülés miatt állítólag *József Attilát* is előállították. A törvénycikk kapcsán, 1913-ban *Sándor János* belügyminiszter a cigányügy rendezését is zászlajára tűzte, ugyanis az 1913. évi XXI. tc. a cigányokat név szerint is büntette: az „iszákosokat és vándor cigányokat a közigazgatási hatóság” kényszermunkára kötelezte. A romák vándorlásának megfékezését 1913-tól 1944-ig elsősorban nem törvényhozási úton, hanem alsóbb szintű, főként miniszteriális rendeletekkel próbálták szabályozni.

Néhány évvel később az 1928. évi X. tc., vagyis a II. Büntető Novella, a „megrögzött büntetéseket” már szigorított dologházba utalta, s előírta, hogy a „szigorított dologházba utaltakat munkás és rendes életmódhoz kell szoktatni; őket munkával oly módon kell foglalkoztatni, hogy valamely foglalkozást annyira elsajátítsanak, hogy szabadságuk visszanyerése után abból megélhessenek.”

Forrásközlésünkben bemutatunk egy 1941-ben megjelent főkapitányi hirdetményt a munkafegyelem biztosításáról **(Lásd az 1. dokumentumot!)**, melyben Budapest főkapitánya elrendeli a megrögzött munkakerülők és a „dolgos életől” vonakodók azonnali őrizet alá helyezését, vagyis internálását. Egy másik, 1942-ben keletkezett dokumentumban a Budapesti Királyi Ügyészség elnökének készített jelentésből (megtudhatjuk, hogy 1942 januárjában 11 felnőtt közveszélyes munkakerülő ellen tettek feljelentést. Ügyükben a bíróság egy esetben szabott ki szabadságvesztés büntetést, és a vádat tíz esetben megszüntették. Nemcsak a felnőttek, de 101 fiatalkorút is feljelentettek közveszélyes munkakerülésért ugyanezen időszakban. **(Lásd a 2. dokumentumot!)**

2. dokumentum

A második világháború befejezése után ismét napirendre került a büntetőjog újraszabályozásának kérdése. Az 1950. évi II. törvény „A Büntető Törvénykönyv Általános Részéről” (Btá.) rendelkezett. Itt már bizonyos elemeiben megjelent a szovjet büntetőjog hatása, bár az a visszas helyzet állt elő, hogy a szocialista elveken nyugvó általános rész mellett továbbra is hatályban maradtak a Csemegi-kódex különös részi rendelkezései, és ezekhez társultak az újabb törvényalkotás produktumai.

A szovjet mintát figyelembe vevő törvény elsődleges céljaként a társadalom védelmét határozta meg, a bűncselekményt már nem jogellenes, hanem a társadalomra veszélyes cselekményként értelmezte. Büntetési rendszerében szovjet mintára először jelent meg a munkával való büntetés új típusú intézménye a javító-nevelő munka. A törvény miniszteri indoklása szerint olyan intézkedésként vezették be, amely - a büntetéssel ellentétben - kizárólag a javításra és nevelésre irányult. Alkalmazására akkor kerülhetett sor, ha „a büntetés célja szabadságelvonás nélkül is elérhetőnek látszott”. Kiszabásánál „az elkövető társadalmi helyzetére, a büntetés elkövetésének okaira és általában az eset körülményeire” kellett tekintettel lenni. Mai szemmel nézve, számos alapelvet (köztük például a jogbiztonság vagy az arányosság elvét) sértő módon, az elkövető társadalmi helyzetének is szerepe volt a büntetés alkalmazásakor. Az intézkedés egy hónaptól két évig terjedhetett. Az elítélt a bíróság által meghatározott munkát volt köteles végezni, amelyért csökkentett munkadíjban részesült. Ennek mértékét a bíróság állapította meg, esetenként határait pedig oly módon rögzítette, hogy „a csökkentés az egyébként járó díjazás egy tized részénél kisebb és egynegyed részénél nagyobb nem” lehetett. A törvény szűk körben érvényesült, csak állami vállalatoknál, illetve állami gazdaságoknál munkaviszonyban álló személyekkel szemben lehetett alkalmazni. Ha a munka végzésére kötelezett nem tett eleget munkavégzési kötelezettségének, vagy a fegyelmi szabályokat súlyosan megszegte, akkor a hátralévő részt átváltottatták börtönbüntetésre. A bírói gyakorlat viszonylag ritkán élt a közérdekű munka kiszabásával.

3. dokumentum

Egy ide kapcsolódó forrásközlés az 1950. évi törvény hatályba lépését követően olyan körlevelet mutat be, melyet a belügyminiszter-helyettes küldött a budapesti és megyei rendőrkapitányságok vezetőinek. A körlevél a „csavargó és munkakerülő személyekkel szemben” határozza meg a rendőrkapitányságok feladatait, és utal arra, hogy a „feszített” ötéves terv végrehajtása során „még mindig vannak olyan elemek”, akik a szocialista építőmunkából kivonják magukat, és „kétes forrásokból biztosítják megélhetésüket”. A belügyminiszter-helyettes véleménye szerint „ez a jelenség a becsületes dolgozókból jogos megbotránkozást vált ki”, és leszögezi, hogy akik nem veszik ki részüket a termelőmunkából, azok ellen eljárást kell indítani. Ezen túlmenően javasolja, hogy gondot kell fordítani azokra a személyekre is, akik „bár munkaadói igazolvánnyal rendelkeznek, azonban a munkaidő tartama alatt munkahelyeiken nem tartózkodnak, és gyanú van arra, hogy illegális forrásból eredő jövedelemmel tartják fenn magukat.” Javaslatként fogalmazza meg, hogy ilyen esetekben környezettanulmányoszerű jelentést kell készíteni, mely magában foglalja az illetékes helyi tanács és a pártszervezet véleményét is. A határozatok meghozatalánál nem alkalmazhatták az 1929:XXX. tc. 56. szakaszát, amely a jogorvoslatok halasztó hatályáról rendelkezett, hanem az ügyre vonatkozó összes iratot fel kellett terjeszteni a Belügyminisztériumhoz. Kivételt jelentettek az 55 évnél idősebb rokkantak, és azok, akiket Budapest területéről telepítettek ki, és kényszertartózkodási helyre utasítottak. **(Lásd a 3. a-c. dokumentumokat!),**

1958-ban keletkezett az a dokumentum, melyben Budapest főkapitányának első helyettese jelezte azokat az anomáliákat, melyek a közveszélyes munkakerülés gyanúja miatt előállított személyekkel kapcsolatban jelentkeztek. Problémát okozott, hogy a hivatali munkaidő lejártától a munkaidő megkezdéséig a közveszélyes munkakerülés gyanúja miatt előállított személyek ügyében nem folytattak szakszerű nyomozást. Ennek az volt az oka, hogy nem volt lehetőség ezen időpontokban a nyilvántartásból a szükséges adatokat kikérni, így a hivatali idő után előállított személyek ügyét az ügyeletes tiszteknek azonnal felül kellett vizsgálni. **(Lásd a 4. a-c. dokumentumokat!)**

4. dokumentum

Az 1959. évi 39. törvényerejű rendelet a javító-nevelő munkát intézkedésként határozta meg. Előbb a gyakorlat, majd a jogalkotás is elismerte annak büntetés jellegét. A rendelet a büntetett előlélethez fűződő hátrányok alóli törvényi mentesítés (rehabilitáció) kiterjesztéséről rendelkezett.

1950-es évek végén, a '60-as évek elején - az akkori tervutasításos elvárásoknak megfelelően - a szocialista korszak jellemzője a teljes foglalkoztatottság volt. A foglalkoztatottak száma állandóan emelkedett, az emelkedés üteme meghaladta a munkaképes korú, valamint az összes népesség számának növekedését. Az országos foglalkoztatottsági helyzet javulása és viszonylag kedvező alakulása mellett állandóan jelentkeztek a területi munkaerő problémák. Ebből következett, hogy egyes területek foglalkoztatottsági szintje jelentősen eltért egymástól. A munkaerő-közvetítő irodák statisztikai adatai részletes információkat adnak az elhelyezkedni nem tudó munkát keresőkről. A rendszer a teljes foglalkoztatottságra törekedett, ám sokan nem tudtak elhelyezkedni. Hivatalosan ugyan nem létezett munkanélküliség, azonban a munkától önkényesen távolmaradókat büntették, megbélyegezték, közveszélyes munkakerülő („krmk”) címmel ruházták fel. Ennek megfelelően a közveszélyes munkakerülés törvényileg büntetendő cselekmény volt, évente mintegy 2-300 embert ítéltek szabálysértési eljárás keretében elzárásra. A tényleges munkakerülőök számát a statisztikai adatok is csak hozzávetőlegesen adták meg.

A munkanélküliekre vonatkozóan évtizedeken keresztül nem lehetett információkat gyűjteni, a kérdéskört a népszámlálások összeírási programjában sem szerepeltették. A Kádár-rendszer politikai vezetése mindent elkövetett a teljes foglalkoztatottság látszatának fenntartására, a munkanélküliség elkerülésére, vállalva akár a rejtett, „kapun belüli” munkanélküliséget is. A Kádár-korszak elején munkanélküli segélyt fizettek azoknak, akik hosszú időn keresztül nem találtak maguknak munkát, és szociális helyzetük indokolta.

Az új, átfogó szocialista jellegű büntető kódex, az ún. Szocialista Btk. a Magyar Népköztársaság Büntető Törvénykönyvéről szóló 1961. évi V. törvény a javító-nevelő munkát a főbüntetések között helyezte el. A Különös Részben 27 helyen fordult elő, mint alternatív büntetés, és a büntetés enyhítése kapcsán is alkalmazható volt. Legrövidebb időtartama három hónap, leghosszabb halmazati és összbüntetés esetén is csak két év volt. Az 1961. évi Btk. bárkivel szemben alkalmazhatónak találta a javító-nevelő munkát, és további újítása volt, hogy már nemcsak állami szerveknél lehetett végrehajtani, hanem szövetkezetekben, illetve az elítélt korábbi munkahelyén is. A korábbi szabályozáshoz hasonlóan, a munkaviszonyban álló dolgozó részére biztosítottak voltak mindazok a jogok, amelyek a büntetés céljával nem ellentétesek. Az elítélt „a bíróság által meghatározott természetű munkát” volt köteles végezni, amelyért munkabért kapott. Az elítélt munkabéréből - a bíróság rendelkezésének megfelelően - öt százaléktól húsz százalékig terjedő részt az állam javára le kellett vonni." Ezen ítélkezési gyakorlat alóli mentesültek a magánmunkáltatók alkalmazottai, a nem megfelelő egészségi állapotú egyének, számos foglalkozás gyakorlója, vezető állásúak, a nyugdíjkorhatárt elérték, s többnyire a munkaviszonyban nem állók .

Az MSZMP KB Adminisztratív osztálya iratanyagai között található egy feljegyzés, mely arról számol be, hogy a Központi Bizottsághoz, a tanácsokhoz és más államigazgatási szervekhez sok olyan panasz és bejelentés érkezik, hogy a munkaképes, egészséges ám munka nélkül élő állampolgárokkal szemben a hatóságok nem járnak el kellő eréllyel. **(Lásd az 5. dokumentumot!)**

5. dokumentum

A panaszosok többségének rendszerint igazuk volt, hiszen eljárást általában csak akkor indítottak, ha a rendőrség a cselekmény elkövetőjét tetten érte, vagy közvetlen bizonyítéka volt. Nem indítottak eljárást azok ellen sem, akikről a környezetük tudta, hogy nincs munkájuk, ennek ellenére jól éltek. Komoly gondként jelentkezett a cigánytelepeken élő munkakerülőkkel való foglalkozás, hiszen, ahogyan a dokumentum írja „métélyezik azokat az embereket is, akik felismerik a becsületes munka jelentőségét”, és „megakadályozzák ennek a rétegnek a munkásélethez való alakulását”. Erre példaként hozza fel a szerző, hogy egy dormándi cigány tsz-tag, aki 1965-ben négyszáz munkaórát teljesített, egy másik ember hatására évek óta potyázik, „iszákossá vált, családját üti-veri”.

A felszínre került esetek ellensúlyozásaként szorgalmazták a Büntető Törvénykönyv 214. §-ának kiegészítését, hogy „az elítélt egészségi állapotának megfelelő munkát köteles” legyen végezni a büntetése ideje alatt, az Ügyészség és a Rendőrség pedig gondosabban és körültekintőbben vizsgálja ki a munkakerülőkre vonatkozó bejelentéseket, és indítsanak eljárást azok ellen a munkáltatók ellen, akik munkavállalói igazolást adnak olyan személyeknek, akik nem dolgoznak.”

Az 1971. évi 28. törvényerejű rendelet már továbbfejlesztette a korábbi szabályozást oly módon, hogy kijelölt munkatelepekre vezényelték volna az erre ítélt személyeket. Ez a szabályozás azonban a gyakorlatban nem érvényesült, mivel a végrehajtásáról szóló rendelkezések nem léptek hatályba.

Az 1961. évi szabályozás után az 1974. évi 9. tvr. bevezette a „különösen veszélyes visszaeső” fogalmát. Ennek történeti előzménye a szigorított dologház, amelyet büntetés helyett alkalmaztak.

Az 1978. évi IV. tv. (Btk.) lényegében változatlan formában átvette a korábbi szabályozást a közveszélyes munkakerülésről. *„Az a munkaképes személy, aki munkakerülő életmódot folytat, ha korábban közveszélyes munkakerülés vétsége vagy szabálysértése miatt megbüntették és a büntetés kitöltéséről vagy végrehajthatóságának megszűnésétől két év még nem telt el, vétséget követ el, és egy évig terjedő szabadságvesztéssel, javító-nevelő munkával vagy pénzbüntetéssel büntetendő. Mellékbüntetésként kitiltásnak is helye van.”*

Az 1980-as évek elejére a politikai vezetés számára egyre sürgetőbbé vált a munkakerülő életmódot folytatókkal szembeni erőteljesebb fellépés. Ezt támasztotta alá a közvélemény fokozódó nyugtalansága, valamint az, hogy a közveszélyes munkakerülők száma a bűnözés további növekedésének veszélyét hordozta magában. Növekedett a deviancia, az 1970-es '80-as évektől folyamatosan emelkedett a hajléktalanok száma, a szociális hálón lyukak jelentek meg. Már alig tudták a veszteséges vállalatokat megmenteni, nem hoztak létre új munkahelyeket, nem volt hatékony munkaügyi támogató rendszer, s napi szinten foglalkoztatási problémák jelentek meg. A hatalom pedig nem ismerte el ezeket a problémákat, sőt, a „nadrágszűj” effektus dominált, nőttek a feszültségek, amire még erősebb szigorítás volt a válasz. Ennek tipikus példája az 1985-ben bevezetett szigorított javító-nevelő munka, mely sajátos főbüntetésként jelent meg az 1984. évi 19. törvényerejű rendeletben. A miniszteri indokolás szerint a munkakerülő, parazita életmódot folytató személyek személyi szabadságának korlátozásával együtt járó rendszeres munkára szoktatás, illetve munkára kötelezése volt a cél. A szigorított javító-nevelő munka közvetlen elődje a Csemegi-kódexből már ismert dologház intézménye volt: a büntetést csak a közveszélyes munkakerülés vétsége miatt lehetett kiszabni, éspedig vagylagosan vagy alternatív büntetésként, azaz meglehetősen szokatlan módon kodifikálták.

Forrásközlésünkben bemutatjuk az 1984. április 25-én az MSZMP Politikai Bizottsága ülésén megtárgyalt közveszélyes munkakerülés elleni jogi intézkedések hatékonyságának növelésére tett előterjesztést. **(Lásd a 6. b. dokumentumot!),**

Az előterjesztés szerint hazánkban a munkaképes korúak száma több mint hatmillió, és ebből ötmillió az aktív kereső. Jelentősen bővült azoknak a száma, akik kivonják magukat a rendszeres munkavégzés alól, és megélhetésüket a társadalom kárára próbálják biztosítani. Az előterjesztés leszögezi, hogy a munkakerülő életmódot folytatók közös ismérve „a munkátlan életvitel, az élősi magatartás, a társadalom nyújtotta törvényes lehetőségek visszautasítása, a közösségi normákkal való szembehelezkedés. Életmódjuk szükségszerűen társadalomellenes magatartásokra, gyakran bűncselekmények elkövetésére vezet.” Ezt támasztja alá, hogy a hatóságok évente mintegy 15-20 ezer személlyel szemben intézkednek közveszélyes munkakerülés és az ehhez gyakorta kapcsolódó csavargás, üzletszerű kéjelgés, valamint tartási kötelezettség elmulasztása miatt. A közveszélyes munkakerülők tényleges száma ennél sokkal magasabb, s köztük „nagyobb arányt képviselnek a fiatalok, a fiatal felnőttek és a cigányok”. A közveszélyes munkakerülők számának fokozatos emelkedése a bűnözés további növekedésének veszélyét hordozza magában, ami a közvéleményt is nyugtalanítja, így sürgetővé vált a munkakerülőkkel szembeni erőteljesebb fellépés. A korábbi büntetések már nem alkalmasak arra, hogy állandó munkára neveljenek, a bíróságok is csak ritkán alkalmaznak javító-nevelő munka büntetést, ezért a szabályozás nem volt alkalmas a munkakerülőkkel szembeni hatékonyabb fellépésre. Ilyen helyzetben a Politikai Bizottság szükségesnek tartotta a közveszélyes munkakerülők elleni jogi intézkedések szigorítását. Az új büntetési forma bevezetése nem ütközött a nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségekbe, így azt nem sértette, sőt a szocialista országok többségében is volt ilyen büntetés.

A PB ülésen felszínre kerültek azok a fogalmi és értelmezési kérdések is, amelyek a munkakerülés, a közveszélyes munkakerülés és az alkalmi munka fogalmát tisztázták. **(Lásd a 6. c. dokumentumot!)**

6. dokumentum

Fontosnak tartották, hogy a bűnüldöző szervek esettanulmányokat készítsenek, és családvédelmi lépéseket tegyenek. Elemezték a közveszélyes munkakerülők körét, a rendőrséggel összeütközésbe kerülők trükkjeit, amelyekkel azért próbálkoznak, hogy elkerüljék a büntetést. A munkát kerülők közé tartoztak pl. a munkaképes, egészséges, eltartott személyek, akik tudnának dolgozni, ha akarnának, vagy ha rászorítanák őket. Vannak, akiknek „se lakása, se nyugdíja, se semmije, tulajdonképpen él, amiből tud, teng, leng, nem lehet szociális otthonba elhelyezni, mert ő nem akar oda bemenni”. A talponállók, a kocsmák törzsvendégei, az engedély nélküli árusítók, az alkalmi munkákból élők, a legális árusítók mind-mind ide tartoznak. Előfordul, hogy az egész család munkakerülő és nagyon elterjedt, hogy a munkakerülő szülő kiskorú gyermekét küldi el a legkülönbélebb „beszerző utakra”, mivel a kiskorúak nem büntethetők.

Trükkök százaihoz folyamodtak emberek, csak azért, hogy ne kerüljenek elzárásra. Valamilyen igazolt munkát, fiktív munkaviszonyt próbáltak szerezni maguknak. Rendszerint időszakos munkát vállaltak, vagy olyan munkahelyet kerestek, ahol nem vették szigorúan az esetleges mulasztásokat.

Az ülésen polémia bontakozott ki abban is, hogy a szigorított javító-nevelő munkára ítélték hol töltsék büntetésüket, pl. bányában, állami gazdaságban, építőipari vállalatnál, útépítésnél. Felvetették, hogy megsértődnek a bányászok, ha azt mondják, hogy „közveszélyes munkakerülőket a bányába”. Ha ilyen alapon kezelik az ügyet, akkor „minden foglalkozás megsértődhet” szögezték le az anyag előterjesztői.

Egyetértettek abban, hogy a kérdéskört „komplexen kell kezelni”, a feladat megoldásában társadalmi aktivitásra, a rendőrség, a bíróság, az ügyészség, a büntetés-végrehajtás, valamint a tanács segítségére van szükség. Kádár János ugyan megállapította, hogy a szigorított javító-nevelő munkára ítélték ne mindegyike viselje egész életében ezt a bélyeget.

7. dokumentum

Az MSZMP Központi Bizottsága Titkársága által elfogadott 1986. évi tájékoztató jelentés a közveszélyes munkakerülés fokozottabb üldözése érdekében tett intézkedésekről tudósít. **(Lásd a 7. dokumentumot!)** A statisztikai adatokkal alátámasztott tájékoztató jelentés 1984-ben 4626, 1985-ben pedig már 7499 személy ellen indított eljárásról számol be. A jelentés közli, hogy a szigorított javító-nevelő munkát a büntetés-végrehajtás felügyelete alatt álló munkásszálláson és az erre a célja kijelölt munkahelyeken kell végrehajtani. 1986. március 1-ig 435 személy kezdte meg ilyen jellegű büntetését. A büntetés-végrehajtás Martonvásárra telepítette a szigorított javító-nevelő munkára ítélték központi gyűjtő- és elosztó helyét. Az elítéltek munkáltatására pedig a Dorogi Szénbányák és a Budapesti Bőripari Vállalat vállalkozott.

Az 1984. évi 19. törvényerejű rendelet után érdemi változásra az 1987. évi III. törvénnyel került sor, amely kiszélesítette az alkalmazási kört olyan cselekményekre is, amelyeknél az elkövető munkakerülő életmódja volt a motívum (például tartás elmulasztása, üzletszerű kéjelgés és annak elősegítése, lopás, csalás, üzérkedés, tiltott szerencsejáték szervezése, orgazdaság, kitarottság, kerítés). Mivel a szigorított javító-nevelő munka félszabad büntetés-végrehajtás helyett inkább fogház fokozatú szabadságvesztésnek felelt meg, és a végrehajtásban is komoly problémák merültek fel, ezért 1993-ban kiiktatták a büntetőjogból, s a törvény a javító-nevelő munka mellett bevezette a közérdekű munka fogalmát is. A rendszerváltozás idején pedig már nyilvánvalóvá vált, hogy a munkanélküliség felszámolásának szocialista vívmánya, az általános foglalkoztatottság jelszava és politikája összeomlott, így a *krmk* intézménye is „elavulttá” vált...

Címkék:

[Btk.](#) ^[2]

[prostitúció](#) ^[3]

[közveszélyes munkakerülés](#) ^[4]

[MSZMP KB](#) ^[5]

Kiadás: 13. évfolyam (2013) 6. szám

Forrás webcím: https://www.archivnet.hu/politika/buntessuke_a_kozveszelyes_munkakerulest.html

Hivatkozások

[1] https://www.archivnet.hu/politika/buntessuke_a_kozveszelyes_munkakerulest.html

[2] <https://www.archivnet.hu/cimkek/btk>

[3] <https://www.archivnet.hu/cimkek/prostitucio>

[4] <https://www.archivnet.hu/cimkek/kozveszelyes-munkakerules>

[5] <https://www.archivnet.hu/cimkek/mszmp-kb>